

МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ЄВРОПЕЙСЬКА ШКОЛА БІЗНЕСУ»**

Кафедра туризму та соціально-гуманітарних дисциплін

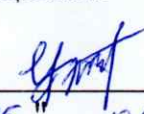
УЗГОДЖУЮ

В.о. директора Навчально-
наукового інституту
«Європейська школа бізнесу»

 Т.С. Ремига
" 06 " 2022 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри туризму та
соціально-гуманітарних
дисциплін

 Т.Ю. Дудка
" 05 " 09 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗМІЩЕННЯ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Галузь знань:	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність:	075 «Маркетинг»

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

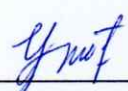
Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний європейський університет».

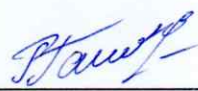
Робоча програма навчальної дисципліни «Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка» розроблена на основі навчального плану № 075бд/22-16, навчального плану № 075бз/22-17, схваленого на засіданні Вченої ради університету (протокол № 4 від 26.05.2022 р.).

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Завідувач кафедри туризму та соціально-гуманітарних дисциплін Дудка Т.Ю.

Робоча програма навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні кафедри туризму та соціально-гуманітарних дисциплін протокол №2 від «05» вересня 2022 р

Завідувач кафедри туризму та соціально-гуманітарних дисциплін Т.Ю. Дудка

Гарант ОП Галенін Р.В.

Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 075 «Маркетинг».

Опис навчальної дисципліни (анотація). Дана навчальна дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в області маркетингу. Вивчення дисципліни забезпечує одержання необхідного комплексу знань про територіальні особливості розміщення продуктивних сил та економічні можливості використання їх потенціалу в практичній діяльності.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Нормативна	
Розділів – 2	Спеціальність: 075 «Маркетинг»	Рік підготовки	
Змістовий розділ 2		1-й	1-й
Розв’язування проблемних задач та завдань		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
		32 год.	6 год.
Загальна кількість годин – 120		Практичні	
		16 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		72 год.	110 год.
Тижневе навантаження: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4,5	Освітній рівень: Перший (бакалаврський) рівень	Вид контролю:	
		екзамен	екзамен

Предметом вивчення навчальної дисципліни є господарська діяльність населення України та економічні відносини на конкретній території в межах країни, її регіонів на різних просторових рівнях. Дисципліна розглядає структурну перебудову економіки України в умовах ринкових відносин, вивчає рівні розвитку та особливості розміщення галузей промисловості, сільського господарства регіонів країни доцільність їхньої ринкової спеціалізації створення регіональних ринків, а також розвиток міжрегіональних зв'язків економічних районів України та її регіонів з країнами ближнього та далекого зарубіжжя.

Міждисциплінарні зв'язки: географічні та економічні знання, засвоєні за період попереднього навчання.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання навчальної дисципліни полягає у формуванні в студентів фахового розуміння про наукові методи територіальної організації господарства, принципів та факторів розміщення продуктивних сил. В результаті освоєння дисципліни студенти отримають уявлення про найбільш актуальні проблеми регіонального розвитку України.

1.2. Завдання вивчення дисципліни: вивчити загальні умови та передумови розміщення продуктивних сил та регіонального розвитку; розкрити здібності студентів до самоаналізу та інтерпретації даних вітчизняної та зарубіжної статистики про соціально-економічні процеси та явища; розглянути характерні тенденції зміни соціально-економічних показників, проблем розміщення господарства та розвитку регіонів за умов реалізації економічних реформ; освоїти методи географічного та регіонального аналізу для вирішення проблем розміщення господарства та розвитку регіонів; розвинути здатність критично оцінювати запропоновані варіанти управлінських рішень; розробити та обґрунтувати пропозиції щодо їх удосконалення з урахуванням критеріїв соціально-економічної ефективності, ризиків та можливих соціально-економічних наслідків; сформувати та розвинути у студентів навички самостійної науково-дослідної та аналітичної роботи при зборі та аналізі даних з використанням сучасних інформаційних технологій.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері маркетингової діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування відповідних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 4. Здатність проваджувати маркетингову діяльність на основі розуміння сутності та змісту теорії маркетингу і функціональних зв'язків між її складовими.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Програмні результати навчання	ПРН 1. Демонструвати знання і розуміння теоретичних основ та принципів провадження маркетингової діяльності. ПРН 4. Збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та маркетингові показники, обґрунтовувати управлінські

	рішення на основі використання необхідного аналітичного й методичного інструментарію.

Результати навчання:

Програмні результати навчання: студент повинен **знати:**

- передумови та критерії розміщення продуктивних сил;
- загальні тенденції та складові елементи розвитку продуктивних сил та регіональної економіки;
- закономірності розміщення та функціонування ТГК;
- особливості залучення ресурсного потенціалу території відповідно до господарських потреб території;
- територіальні схеми регіоналізації території нашої держави;

вміти:

- оперувати понятійно-категоріальним апаратом даної галузі знань;
- посилатися на закони та закономірності розміщення виробничих одиниць;
- проводити економічну оцінку ресурсного потенціалу території;
- аналізувати територіальну та галузеву ТС визначеного геопростору.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни «Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка» відводиться 120 годин 4 кредити ЄКТС.

Програма навчальної дисципліни складається з 2 змістових модулів:

Розділ І. Розміщення продуктивних сил.

Розділ ІІ. Регіональна економіка.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1 РОЗМІЩЕННЯ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ

Тема 1. Загальна характеристика територіальної організації виробничих сил

Предмет, завдання та методи вивчення навчальної дисципліни. Рівні територіальної ієрархії. Концепція адміністративно-територіальної одиниці. Різноманітність систем територіального поділу у світі.

Тема 2. Умови розміщення продуктивних сил та територіальної організації господарства

Закономірності, фактори та принципи розміщення продуктивних сил. Основні теорії розміщення господарства. Природно-ресурсний потенціал, населення та трудові ресурси

Тема 3. Територіальна організація господарського комплексу України

Структурні особливості розвитку промисловості України. Паливно-енергетичний комплекс України. Металургійний комплекс та розвиток та розміщення основних виробництв. Машинобудівний комплекс України: розвиток та розміщення основних виробництв. Територіальна організація та розміщення галузей транспорту.

Тема 4. Особливі економічні зони (ОЕЗ)

Визначення та цілі створення ОЕЗ. Світовий досвід створення ОЕЗ. Умови та механізм функціонування ОЕЗ, категорії пільг та стимулів у ОЕЗ: зовнішньоторговельні, фіскальні, фінансові, адміністративні. Поняття пільгового економічного клімату, його компоненти.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2 РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Тема 5. Регіон як об'єкт господарського управління.

Формування та функціонування соціально-економічного комплексу регіону. Будова регіональної соціально-економічної системи. Характеристика основ регіонального розвитку. Стійкість соціально-економічних систем. Види та рівні територіального поділу праці. Форми організації територіального поділу праці. Галузева та територіальна структура регіону. Міжрегіональні зв'язки.

Тема 6. Природно-ресурсний потенціал регіону

Природно-ресурсний потенціал України. Методологічні питання регіональної економіки. Роль природних ресурсів у розвитку соціально-економічного комплексу регіону. Територіальне поєднання природних ресурсів регіону. Пріоритетні напрямки забезпечення національної безпеки України в екологічній сфері. Оцінка екологічної ситуації в Україні та в окремих регіонах на сучасний період. Закономірності, принципи та фактори розміщення продуктивних сил.

Тема 7. Регіон – об'єкт макроекономічного аналізу.

Методи регіонального аналізу. Макроекономічні концепції регіону. Система макроекономічних показників регіону. Методи обчислення ВВП і ВВП. Система статистичних показників чи індикаторів регіону. Аналіз соціально-економічного стану регіону. Регіоналізація системи національних рахунків. Система регіональних рахунків. Побудова рахунків окремого регіону. Рахунки виробництва, розподілу та використання доходів, утворення доходів, використання наявного доходу. Таблиця регіональних рахунків. Міжгалузевий баланс регіону. Побудова інтегрованих соціально-економічних показників регіону.

Тема 8. Аналіз регіонального доходу

Гравітаційні моделі. Міжрегіональні відмінності та структурний аналіз. Регіональні мультиплікатори. Мультиплікатор кейнсіанського типу. Модифікований мультиплікатор. Мультиплікатор із державними витратами. Модель регіональної експортної бази. Сектори регіонального господарства. Розподіл доходів у міжрегіональній системі.

Тема 9. Регіональний приріст і міжрегіональна рівність

Регіональне зростання та регіональний розвиток. Чинники регіонального зростання. Моделі регіонального зростання. Рівноважне зростання у неокласичній моделі. Модель кумулятивного зростання. Агломераційний потенціал зростання. Агломераційна економія. Локаційні переваги та константи. Інвестиційні потоки. Теорія полюсів зростання. Центральні та периферійні райони. Центр та периферія: тенденції взаємодії. Міжрегіональна нерівність. Регіональна диференціація соціально-економічної ситуації.

Тема 10. Регіональна політика її цілі та інструменти

Методологічні аспекти регіональної політики. Цілі, завдання, основні напрямки регіональної політики. Чинники, що впливають формування регіональної політики. Загальна схема регіональної політики. Методи та форми реалізації регіональної політики в Україні. Адміністративні та економічні методи. Засоби макроекономічної та мікроекономічної політики. Політика стимулювання зайнятості та капіталу. Селективна підтримка розвитку регіонів. Фіскальна політика. Диференціація регіональної політики. Пряме державне регулювання. Особливості методології регіонального прогнозування.

Тема 11. Регіональні програми

Теорія та практика регіонального програмування. Основні риси програмно-цільового методу. Типова структура програми. Класифікація регіональних програм. Сучасний підхід до регіональних програм. Цільова комплексна програма. Програмна ситуація. Управління програмою. Механізм реалізації програми. Критерії оцінки програми. Ресурси. Програмні заходи. Цілі програми. Оцінки варіантів програми.

Тема 12. Організація управління економікою регіону

Сутність регіонального управління. Принципи організації регіональних органів державної влади. Регіональна структура керування. Деякі проблеми функціонування органів регіональної влади у сучасний період. Питання регулювання економічного розвитку регіону Місцеве самоврядування та реальна влада. Муніципальні освіти та процеси регіональної стабілізації. Регіони та центри.

Тема 13. Діагностика прогнозування соціально-економічного розвитку

Групи статистичних показників: економічні та соціальні. Економічні показники. Параметри, що характеризують фінансове становище регіону. Соціальні показники. Показники, що характеризують ринок праці: чисельність економічно активного населення, чисельність зайнятого в економіці населення, чисельність безробітних, рівень безробіття.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	пр	лаб	інд.	с. р.		л	пр	лаб	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий розділ 2. РОЗМІЩЕННЯ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ												
Загальна характеристика територіальної організації виробничих сил	8	2	2			4	10	2				8
Умови розміщення продуктивних сил та територіальної організації господарства	10	2				8	8					8
Територіальна організація господарського комплексу України	8	2	2			4	10		2			8
Особливі економічні зони (ОЕЗ)	8	2	2			4	8					8
Разом за змістовим розділом 1	34	8	6			20	36	2	2			32
Змістовий розділ 2. РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА												
Регіон як об'єкт господарського управління	10	2				8	10	2				8
Природно-ресурсний потенціал регіону	10	2	2			6	8					8
Регіон – об'єкт макроекономічного аналізу	9	2	2			5	10	2				8
Аналіз регіонального доходу	8	2				6	10		2			8
Регіональний приріст і міжрегіональна рівність	9	2	2			5	8					8
Регіональна політика її цілі та інструменти	10	4				6	8					8
Регіональні програми	8	2				6	10					10
Організація управління економікою регіону	11	4	2			5	10					10
Діагностика прогнозування соціально-економічного розвитку	11	4	2			5	10					10
Разом за змістовим розділом 2	86	24	10			52	84	4	2			78
Всього	120	32	16			72	120	6	4			110

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Загальна характеристика територіальної організації виробничих сил	2
2.	Умови розміщення продуктивних сил та територіальної організації господарства	2
3.	Територіальна організація господарського комплексу України	2
4.	Особливі економічні зони (ОЕЗ)	2
5.	Регіон як об'єкт господарського управління	2
6.	Природно-ресурсний потенціал регіону	2
7.	Регіон – об'єкт макроекономічного аналізу	2
8.	Аналіз регіонального доходу	2
9.	Регіональний приріст і міжрегіональна рівність	2
10.	Регіональна політика її цілі та інструменти	4
11.	Регіональні програми	2
12.	Організація управління економікою регіону	4
13.	Діагностика прогнозування соціально-економічного розвитку	4
Разом:		32

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Загальна характеристика територіальної організації виробничих сил	2
2.	Територіальна організація господарського комплексу України	2
3.	Особливі економічні зони (ОЕЗ)	2
4.	Природно-ресурсний потенціал регіону	2
5.	Регіон – об'єкт макроекономічного аналізу	2
6.	Регіональний приріст і міжрегіональна рівність	2
7.	Організація управління економікою регіону	2
8.	Діагностика прогнозування соціально-економічного розвитку	2
Разом:		16

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Програмою навчальної дисципліни практичні заняття не передбачені.

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Програмою навчальної дисципліни лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Загальна характеристика територіальної організації виробничих сил	4
2.	Умови розміщення продуктивних сил та територіальної організації господарства	8

3.	Територіальна організація господарського комплексу України	4
4.	Особливі економічні зони (ОЕЗ)	4
5.	Регіон як об'єкт господарського управління	8
6.	Природно-ресурсний потенціал регіону	6
7.	Регіон – об'єкт макроекономічного аналізу	5
8.	Аналіз регіонального доходу	6
9.	Регіональний приріст і міжрегіональна рівність	5
10.	Регіональна політика її цілі та інструменти	6
11.	Регіональні програми	6
12.	Організація управління економікою регіону	5
13.	Діагностика прогнозування соціально-економічного розвитку	5
Разом:		72

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання з навчальної дисципліни, такі як доповіді, повідомлення, есе, контент-аналіз нормативно-правових актів, контрольні роботи, які виконуються під час СРС, та інші види індивідуальних завдань, запропонованих викладачем, сприяють більш поглибленому вивченню студентом (слухачем) теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань. Види індивідуальних завдань з навчальної дисципліни «Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка» визначаються робочим навчальним планом. Терміни подачі, виконання і захисту індивідуальних завдань визначаються графіком, який розробляється кафедрою на кожний семестр. Індивідуальні завдання виконуються студентами (слухачами) самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з окремих питань з боку викладача. Наявність позитивних оцінок, отриманих студентом (слухачем) за індивідуальні завдання, є необхідною умовою допуску до семестрового контролю з даної дисципліни.

10. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійне вивчення дисципліни неможливе без використання літературних джерел. У наш час знайомство з літературою навіть із самого вузького питання становить нелегке й досить трудомістке завдання. Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка за період свого існування нагромадило величезну кількість літературних джерел - підручників і навчальних посібників, монографій та журнальних статей, публікацій. Тому раціональна організація вивчення літератури курсу особливо необхідна. Для ефективного використання літератури й виконання поза аудиторної контрольної роботи варто вести конспект підручників. Конспектування інших літературних джерел має рекомендаційний характер.

За підручником конспектуються лише ті питання, які через обмежене число лекцій та практичних занять не знайшли відбиття в лекційних конспектах й у зошитах для практичних занять. На лекціях і практичних заняттях розглядається найбільш складний матеріал, представлений у питаннях для самопідготовки, які наведені до кожної теми курсу. Усі інші питання, викладені в запропонованому підручнику конспектуються в зошиті для самостійних робіт. Треба ознайомитися спочатку з основною (підручниками й навчальними посібниками), а потім з

прикладною (монографіями і статтями) літературою. При цьому важливо вивчити насамперед книги, а потім статті (у першу чергу останніх років видання) - вітчизняні й закордонні.

Матеріал для конспектування доцільно оформляти в такій послідовності: назва вивченої теми курсу; конспект робіт з проблемних питань (з вказівкою назви й сторінок першоджерела); конспект вказаних вище питань підручника (виписують їхні заголовки і сторінки підручника); конспект(за вибором студента) інших літературних джерел з даної теми (при цьому вказують їхніх авторів, назву, рік і місце видання, сторінки).

Завдання:

1. Опрацювання програмного матеріалу, що викладається на лекціях.
2. Підготовка до практичних (семінарських) занять.
3. Виконання індивідуальних завдань (рефератів).
4. Підготовка до контрольних заходів (модульна контрольна робота).

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основними методами вивчення дисципліни є: словесні; наочні; практичні; евристичні; частково-пошукові; дослідницькі; експериментальні; методи проблемного викладання; методи проекту; методи колективної розумової діяльності; методи самостійної роботи; творчі; проблемно-пошукові методи тощо.

12. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Відповідно до плану вивчення дисципліни «Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка» передбачається проведення поточного та підсумкового контролю: поточний контроль передбачає проведення опитування під час практичних занять; контроль виконання ІНДЗ та інших видів робіт; підсумковий контроль реалізується у вигляді екзамену.

Методи контролю:

1. Оцінювання знань студента під час практичних занять.
2. Виконання завдань для самостійної роботи.
3. Виконання СНДЗ.
4. Проведення проміжних тестів.
5. Проведення поточного контролю.
6. Проведення екзамену.

13. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Формою підсумкового контролю є **екзамен**, який складається особисто в період призначений деканатом або за індивідуальним графіком, який затверджується навчальним планом. Основною формою підсумкового контролю є тестування та співбесіда.

14. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи з дисципліни «Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка» здійснюється в балах відповідно до табл.14.1.

Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

Таблиця 14.1

Розподіл балів оцінювання успішності студентів з навчальної дисципліни «Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка»

Розділ I													СНДЗ	Всього
Поточне тестування та самостійна робота														
Змістовий розділ 1					Змістовий розділ 2							Т 13		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12			
10	5	5	5	10	5	5	5	10	5	5	5	5	20	100

*T1, T2, ..., T14 – теми занять **KP1, KP2 – контрольні роботи ***ІНДЗ – самостійне науково-дослідне завдання

Поточне оцінювання знань студентів проводиться протягом семестру у наступних формах:

- усного опитування студентів на практичних заняттях та оцінки рівня їх знань;
- перевірки правильності розв'язання практичних задач;
- експрес-опитування (в усній чи письмовій формі).

Загальна оцінка знань студентів за поточним контролем

Результати поточного контролю знань студентів в цілому (за усіма формами робіт) оцінюються в діапазоні від **0** до **60** балів.

Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше **36** балів.

Підсумкове оцінювання знань студентів

Підсумкове оцінювання знань студентів проводиться у формі **екзамену**.

Таблиця 14.2

Розподіл балів оцінювання при підсумковому контролі з навчальної дисципліни «Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка»

Оцінка в балах за поточне оцінювання	Оцінка в балах за підсумкове оцінювання	Оцінка за національною шкалою
54-60	36-40	Відмінно
45-53	30-35	Добре
36-44	24-29	Задовільно
менше 36	менше 24	Незадовільно

Контроль за рівнем та повнотою засвоєння матеріалу з навчальної дисципліни здійснюється через поточний, рубіжний модульний та підсумковий контроль. Для підсумкового контролю з дисципліни «Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка» навчальним планом передбачено екзамен. На екзамені визначаються якісні показники знань з курсу, набутих студентами під час вивчення курсу навчальної дисципліни. Крім підсумкового контролю для перевірки знань студентів використовуються також різні форми поточного контролю.

Протягом семестру студенти виконують різноманітні навчальні завдання, проходять комп'ютерне тестування з навчальної дисципліни. Результати виконаних студентами робіт оцінюються за кредитно-модульною системою. Загальна кількість можливих балів дорівнює 100. Поточне оцінювання, як правило, здійснюється під час практичних занять.

В ході проведення підсумкового контролю студент може покращити успішність та набрати додаткові бали. Кафедра може приймати рішення щодо звільнення студента від складання екзамену і зарахування йому визначеної суми балів та традиційної оцінки в якості підсумкової оцінки. Загальна підсумкова оцінка не може перевищувати **100 балів**.

Загальна підсумкова оцінка в балах, за національною шкалою та за шкалою ЄКТС заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента (див. табл. 14.3).

Таблиця 14.3

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
66-73	D	задовільно	
60-65	E		
30-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- робоча навчальна програма дисципліни;
- плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів;
- тези лекцій з дисципліни;
- методичні рекомендації та розробки для викладача;
- методичні вказівки до практичних занять для студентів;
- методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;

- тестові та контрольні завдання до практичних занять;
- перелік питань та завдань для поточного і проміжного контролю знань з дисципліни;
- перелік питань до заліку, завдання для перевірки практичних навичок під час іспиту.

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Богословська А. В. Регіональна економіка: навч. посібник / А.В. Богословська, О.С. Кваша. – Миколаїв: Видавець Ємельянова Т.В., 2020. – 431 с.
2. Завадських Г.М. Регіональна економіка: Навч. посібн. 1 вид. / Г.М. Завадських. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 556 с.
3. Куцик П. О. Національна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку. Частина 1 / Куцик П. О., Ковтун О. І. Башнянин Г. І. – Львів : Растр – 7, 2016. - 460 с.
4. Куцик П. О. Національна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку. Частина 2 / Куцик П. О., Ковтун О. І. Башнянин Г. І. – Львів : Растр – 7, 2017. – 400 с.
5. Богословська А. В. Регіональна економіка: навч. посібник / А.В. Богословська, О.С. Кваша. – Миколаїв: Видавець Ємельянова Т.В., 2018. – 488 с.

Допоміжні

1. Дмитрієв І.А. Регіональна економіка: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів закладів вищої освіти / І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. – Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. – 284 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України <http://rada.gov.ua/>
2. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі <http://www.me.gov.ua/>
4. Офіційний сайт міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства <http://www.minregion.gov.ua>